DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI CEVAPLI

6. Sınıf · Türkçe · 11. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Rafadan Tayfa - İstiklâl Marşı ve Tema Değerlendirmesi: Sözcük Türleri (İsim, Sıfat, Zamir), İsim Tamlamaları ve Bilgilendirici/Öyküleyici Yazma

T.D.6.2-8 & T.O.6.11: «Rafadan Tayfa - İstiklâl Marşı» çoklu ortam içeriği ile Bağımsızlık Yolu temasındaki metinleri millî değerler ve anlatım biçimi açısından karşılaştırabilme · T.Y.6.21: İsim, sıfat ve zamir sözcük türlerini; ayrıca belirtili, belirtisiz ve zincirleme isim tamlamaları ile sıfat tamlamalarını cümledeki işlevlerine göre ayırt edebilme · T.Y.6.1-11: Yazma amacına uygun olarak öyküleyici (serim-düğüm-çözüm) ve bilgilendirici (giriş-gelişme-sonuç) metin yapılarını ve yazım-noktalama kurallarını uygulayabilme

HATIRLAYALIM

- Varlıkları karşılayan sözcüklere isim (özel/cins, tekil/çoğul/topluluk, somut/soyut), ismin önüne gelip niteleyen veya belirtenlere sıfat («al sancak», «bu vatan»), ismin yerini tutanlara zamir («ben, bunu, herkes, kim, -ki») denir.
- İki ismin aitlik ilgisiyle birleştiği öbeklere isim tamlaması denir: Belirtili («milletin yıldızı»), belirtisiz («vatan sevgisi») ve zincirleme («Türk milletinin bağımsızlık aşkı»). Sıfat + isim öbeğine ise sıfat tamlaması («kahraman ordu») denir.
- Öyküleyici metinler olay, kişi, yer ve zaman unsurlarıyla serim-düğüm-çözüm planında; bilgilendirici metinler ise tanımlama, örneklendirme ve karşılaştırma ile giriş-gelişme-sonuç planında yazılır.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki cümlelerde koyu yazılan sözcük ve söz öbeklerini sağ sütundaki dil bilgisi türleriyle eşleştiriniz.

d 1. Kahraman **ordumuz** cephede büyük bir zafer kazandı.

a 2. Mehmet Âkif **bu** şiiri Tacettin Dergâhı'nda kaleme aldı.

b 3. Tören alanındaki şiir yarışmasına **herkes** coşkuyla katıldı.

c 4. Şairimiz dizelerinde **milletin bağımsızlık inancını** anlatmıştır.

a) İsmin önüne gelerek onu işaret yoluyla belirten sıfat

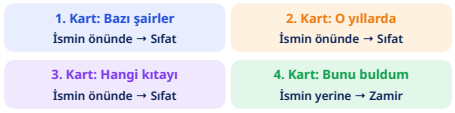
b) İsimlerin yerini kesin olmayacak biçimde tutan belgisiz zamir

c) En az üç ismin aitlik ilgisiyle kurduğu zincirleme isim tamlaması

d) Çoğul eki almadan çokluk bildiren topluluk ismi

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört cümle kartından hangisinde altı çizili sözcük bir ismin önüne gelmeyip ismin yerini tuttuğu için **zamir (adıl)** görevindedir?

A 1. Kart: Bazı şairler kurtuluş coşkusunu cephede bizzat yaşamıştır.

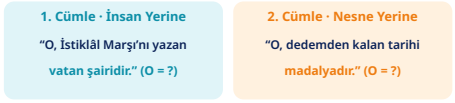
B 2. Kart: O yıllarda Anadolu halkı elindeki her imkânı ordusuyla paylaştı.

C 3. Kart: Hangi kıtayı okursanız okuyun vatan sevgisini derinden hissedersiniz.

D 4. Kart: Bu dedemin madalya kutusunun içinde özenle saklanmış hâlde buldum.

3 KISA CEVAP

Görseldeki cümle kartlarında yer alan «1) O, İstiklâl Marşı'nı yazan vatan şairidir.» ve «2) O, dedemden kalan tarihi madalyadır.» cümlelerindeki «O»

1. cümledeki «O» sözcüğü bir insanın (Mehmet Âkif'in) yerini.

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki tamlama kartlarını inceleyerek tablodaki eksik tamlama türü ve dil bilgisi açıklaması hücrelerini tamamlayınız. İlk satır örnektir.

Söz Öbeği (Tamlama)	Tamlamanın Türü	Kuruluş Özelliği
1. bayrağın gölgesi	Belirtili isim tamlaması	Tamlayan (-ın) ve tamlanan (-si) ek almıştır
2. İstiklâl Marşı	Belirtisiz isim tamlaması	Tamlayan eksiz, yalnız tamlanan (-ı) ek almıştır
3. sönmez şafaklar	Sıfat tamlaması	Niteleme sıfatı + isim (iyelik eki yoktur)
4. şairin vatan sevgisi	Zincirleme isim tamlaması	Üç isim iç içe geçerek bağlanmıştır

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Sözcük türleri, tamlamalar, metin türleri ve yazım kurallarıyla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
«Bağımsızlık, cesaret, umut ve vatanseverlik» sözcükleri beş duyuyla algılanamadığı için soyut isimdir.	☑	☐
«Bizim marşımız» öbeğinde tamlayan kişi zamiri olduğu için bu öbek isim tamlaması kabul edilmez.	☐	☑
«Rafadan Tayfa - İstiklâl Marşı» içeriğinde Mehmet Âkif'in para ödülünü kabul etmeyip bağışlaması fedakârlık değerini yansıtır.	☑	☐
«Al sancak» ve «korkusuz asker» söz öbekleri iki isimden oluştuğu için belirtisiz isim tamlamasıdır.	☐	☑
Tarihî olay ve dönem adları büyük harfle başlar ve gelen ekler kesmeyle ayrılır: «Millî Mücadele'nin, Kurtuluş Savaşı'nda».	☑	☐

6 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun Türkçe kavramlarıyla tamamlayınız.

ilgi | benzetme | tanımlama | düğüm | niteleme

1. İsme sorulan «Nasıl?» sorusuna cevap veren «coşkulu marş» gibi ön adlara **niteleme** sıfatı denir.
2. «Benim şiirim kısa, seninki ise on kıta» cümlesindeki «-ki» ekine **ilgi** zamiri adı verilir.
3. Bilgilendirici metinlerde «... nedir?» sorusuna yanıt vererek kavramı açıklamaya **tanımlama** denir.
4. Öyküleyici metinler serim, **düğüm** ve çözüm bölümlerinden oluşan bir olay planıyla yazılır.

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört cümle kartından hangisinde büyük harflerin ve düzeltme işaretinin (ˆ) kullanımıyla ilgili bir **yazım yanlışı** yapılmıştır?

A Kartı (✓)	B Kartı (!)
Mehmet Âkif · İstiklâl Marşı'nı	Türk Milletine (Millet büyük?)
C Kartı (✓)	**D Kartı (✓)**
TBMM'de · 12 Mart 1921	Millî Mücadele · hâlâ

A) A Kartı: Mehmet Âkif Ersoy, İstiklâl Marşı'nı Kahraman Ordumuza ithaf etmiştir.

B) B Kartı: Şairimiz bu ölümsüz eseri Türk Milletine armağan olarak bırakmıştır.

C) C Kartı: TBMM'de 12 Mart 1921 tarihinde millî marşımız ayakta alkışlarla kabul edildi.

D) D Kartı: Anadolu'daki her cephede Millî Mücadele ruhu hâlâ tüm canlılığıyla yaşıyor.

8 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki "Sözcük Türü Analiz Kartı"nda numaralanmış sözcüklerin türleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla **doğru** verilmiştir?

CÜMLEDE SÖZCÜK TÜRLERİ ANALİZ KARTI

"① Bu millet, ② sarsılmaz bir ③ cesaret ile ④ onu korumuştur."

① Bu (+millet) | ② sarsılmaz (+cesaret) | ③ cesaret | ④ onu (bayrağı)

A) ① İşaret zamiri — ② Niteleme sıfatı — ③ Topluluk ismi — ④ Kişi zamiri

B) ① İşaret sıfatı — ② Niteleme sıfatı — ③ Soyut isim — ④ İşaret zamiri

C) ① Belgisiz sıfat — ② Belirtme sıfatı — ③ Somut isim — ④ Soru zamiri

D) ① İşaret sıfatı — ② Topluluk ismi — ③ Özel isim — ④ Belgisiz zamir

9 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki "Tamlama Karşılaştırma Kartı"nda verilen «1) tören alanı» ile «2) geniş alan» söz öbeklerinden hangisinin isim tamlaması, hangisinin sıfat tamlaması olduğunu ve bu tamlamadaki **ilgisiyle birleşmiş ve tamlanan** adlarını yazınız.

1. Öbek: "tören alanı"	2. Öbek: "geniş alan"
Soru: Ne alanı? → Tören alanı	Soru: Nasıl alan? → Geniş alan
Tamlanan eki: alan-ı (İyelik)	Tamlanan eki: Yok (Yalın isim)

«tören alanı» öbeğinde iki isim aitlik ilgisiyle birleşmiş ve tamlanan «-ı» iyelik eki.

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki "Öyküleyici ve Bilgilendirici Metin Karşılaştırma Panosu"nda yer alan I. Metin ve II. Metin için aşağıdakilerden hangisi **doğrudur?**

I. Metin (Olay Anlatımı)	II. Metin (Bilgi Aktarımı)
"O sabah Hayri ve arkadaşları sahne dekorunu heyecanla kurdu."	"İstiklâl Marşı, 12 Mart 1921'de 724 şiir arasından seçilmiştir."

A) I. Metin tanımlama ve sayısal verilerle bilgi veren bilgilendirici bir makaledir.

B) II. Metin kişi, yer ve zaman unsurlarıyla kurgulanmış öyküleyici bir hikâyedir.

C) I. Metin öyküleyici anlatımla, II. Metin ise açıklayıcı-bilgilendirici anlatımla yazılmıştır.

D) Her iki metin de dizeler hâlinde yazılmış ve coşku-heyecan dile getiren şiir türündedir.

11 SIRALAMA

Görselde karışık verilen öyküleyici metin parçalarını «serim → düğüm → merakın artması → çözüm» akışına göre 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1. Serim	2. Düğüm	3. Gelişme	4. Çözüm
Tiyatro kararı	Merak ve araştırma	Fedakârlığı öğrenme	Sahnede coşkulu alkış

2 Provalar sırasında Hayri ve Kamil, Mehmet Âkif'in yarışmaya başlangıçta neden katılmadığını merak ederek araştırmaya koyuldu. (Düğüm)

4 Gösteri günü bu fedakârlığı sahnede canlandırdıklarında bütün mahalle sakinleri çocukları gözyaşları içinde ayakta alkışladı. (Çözüm)

3 Kütüphanedeki kaynaklardan şairin milletin marşını para ödülü karşılığında yazmayı kabul etmediğini öğrenince çok duygulandılar. (Gelişme)

1 12 Mart yaklaşırken Rafadan Tayfa ekibi mahallede İstiklâl Marşı'nın yazılışını anlatan bir tiyatro oyunu hazırlamaya karar verdi. (Serim)

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle "en az iki sözcüğün anlam ve görevce birbirini tamamladığı söz öbeği" kavramını bulunuz.

Çoğul eki almadan birden çok varlığı karşılayan 'ordu, millet' gibi adlar	T O P L U L U K
Cümlede isimlerin yerini tutan 'ben, bu, herkes, kim' gibi sözcük türü	Z A M İ R
Beş duyu organımızdan en az biriyle algılayabildiğimiz varlık adları	S O M U T
Sayıca tek bir varlığı karşılayan ve çokluk eki almamış isim	T E K İ L
İsimlerin önüne gelerek onları niteleyen veya belirten ön ad	S I F A T
Öyküleyici metinlerde olayın yaşandığı yer unsuru	M E K Â N
Öyküleyici metinlerde olayın gerçekleştiği vakit veya dönem unsuru	Z A M A N

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

TAMLAMA